

РЕШЕНИЕ

№ 4811

гр. София, 06.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 73 състав, в
публично заседание на 21.01.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Елеонора Попова

при участието на секретаря Снежана Тодорова, като разгледа дело номер **11781** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД).
Образувано е по жалба на Я. С., ЛНЧ- [ЕГН], гражданка на У., с предоставена временна закрила в Република България, подадена чрез адв. Я. К., срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/9547 от 06.10.2025 г., издадена от Директора на Дирекция "Социално подпомагане" (ДСП)– К. село, с която е отказана еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 ЗСПД за ученик, записан в първи клас.
В жалбата се релевират доводи, че обжалваната заповед е незаконосъобразна, издадена в нарушение на материалния закон и при несъответствие с неговата цел. Оспорва се извода на органа, че не се дължи еднократната помощ на основание чл. 3, ал. 5 от ЗСПД поради това, че семейството нямат статут на постоянно пребиваващи в Република България, тъй като е в пряко противоречие както с нормативни актове от по- висш ранг- Конституцията, международни договори, по които РБ е страна и правото на ЕС, така и в пряко противоречие със специалния по отношение на ЗСПД Закон за убежището и бежанците. Излагат се подробни съображения в тази насока. Моли съда да отмени оспорения административен акт. Претендират се разноси на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата.
В съдебно заседание жалбоподателят редовно призован не се явява, не се представлява. От адв. К. е депозирана молба, в която са изложени съображения с искане за отмяна на оспорвания акт. Прилага договор за правна помощ и съдействие.
Ответникът- директор на Дирекция „Социално подпомагане“– К. село, не се представлява.
Софийска градска прокуратура- редовно уведомена, не изпраща представител.
Административен съд София-град, Трето отделение, 73- ти състав, след като се запозна с

представените по делото доказателства и взе предвид становищата на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

Между страните не е спорно, че жалбоподателят Я. С. е гражданин на У., притежаваща регистрационна карта на чужденец с предоставена временна закрила №[ЕИК], с право да остане на територията на Република България на основание чл.39, ал.1, т.1 от Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/, валидна до 04.03.2026 г.

Видно от Удостоверение изх. №448/15.09.2025 г. през учебната 2025-2026 г. синът Я. С.- Е. С. е записан в училище в първи клас в 26 СУ „Й. Й.“.

На 29.09.2025 г. Я. С. подала Заявление- декларация с вх. № ЗСПД/Д-КС/9547/29.09.2025 г. за отпускане на еднократна помощ за ученик, записани в първи, втори, трети и четвърти клас по чл.10а ЗСПД.

На 06.10.2025 г. е издадена оспорваната в настоящото производство Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/9547 от 06.10.2025 г., от Директора на Дирекция "Социално подпомагане" (ДСП)– К. село, с която на основание чл.10, ал.4 ЗСПД и чл.4, ал.1 от ППЗСПД, във вр. с чл.10а, ал.5 и ал.6 от ЗСПД и въз основа на заявление- декларация с вх. № ЗСПД/Д-КС/9547/29.09.2025 г., е отказано на Я. С. отпускане на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 ЗСПД за ученик, записан в първи клас. В мотивите на заповедта е посочено, че на основание чл.3, т.5 от ЗСПД членовете на семейството са граждани на У.. Няма сключена спогодба между Република България и У. за изплащане на семейни помощи за деца.

Приета по делото е административната преписка.

При така установената фактическа обстановка, съдът формира следните правни изводи:

Настоящият състав приема, че жалбата е подадена в срока по чл. 149, ал. 1 АПК, от надлежната страна, при наличието на правен интерес, срещу подлежащ на съдебно обжалване акт, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество жалбата е основателна.

Оспорената заповед е издадена от компетентен орган, съгласно чл. 10, ал. 4 от ЗСПД, според който семейните помощи за деца се отпускат със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" или упълномощено от него лице и съгласно представената по делото Заповед № ЧР-7 188/01.10.2025 г. за главен секретар на АСП. Същата е издадена съобразно изискуемите от закона форма и съдържание по см. чл. 59 АПК, при спазване на административнопроизводствените правила, но в противоречие с материалния закон и несъответствие с неговата цел.

Като правно основание за постановения отказ по чл. 10а ЗСПД е посочена разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД, съгласно която право на семейни помощи за деца имат бременните жени- чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

В настоящия случай страните не спорят по фактите. Спорът между страните касае правото на лицата, на които е предоставена временна закрила, да се ползват от системата на социалните помощи на държавата, в която пребивават, и в частност да получават предоставяните по ЗСПД помощи.

Съгласно чл. 10а, ал.1 ЗСПД на семействата, чиито деца са записани в първи клас или са записани или продължават обучението си, във втори, трети и четвърти клас на училище, се отпуска еднократна помощ за покриване част от разходите в началото на учебната година, когато децата живеят постоянно в страната и не са настанени за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето.

Съгласно чл. 3, т. 5 ЗСПД право на семейни помощи за деца имат: 1. бременните жени български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. От текста на цитираните разпоредби е видно, че ЗСПД не съдържа изрична регламентация относно приложимостта му за чужденци с предоставена временна закрила, но предвижда права за чужденци на реципрочна основа, ако това е уредно в международен договор или в друг закон.

В настоящия случай на жалбоподателя и детето ѝ е предоставена временна закрила, с право да останат на територията на РБ на основание чл. 39, ал. 1, т. 1 ЗУБ. Именно Закона за убежището и бежанците урежда условията и реда за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република България, както и техните права и задължения, като в чл. 39, ал. 1, т. 4 от същия изрично е предвидено, че чужденците с предоставена временна закрила имат право на социално подпомагане. На основание посочената разпоредба на жалбоподателя следва да се признае правото да получи еднократна помощ за дете, записано в първи клас, тъй като същата е с предоставена временна закрила, пребивава и отглежда детето си на територията на Република България, като има адрес в [населено място], видно от копие на издадената ѝ регистрационна карта за чужденец.

На следващо място следва да се посочи, че нормата на чл. 3, т. 5 ЗСПД, на която се основава постановението отказ, не е съобразена с разпоредбата на чл. 28, § 1 на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила, съгласно която държавите членки полагат грижи получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила да получават в държавата членка, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила. Предоставената временна закрила на жалбоподателя и на нейното дете, по силата на чл. 39, ал. 1, т. 1 ЗУБ, по своята същност представлява международна закрила, поради което задължава всички власти, органи и институции да признават правата и задълженията им, като на български граждани. Изпълнението на чл. 28, §1 от Директива 2004/83/ЕО задължава държавите членки чрез съответните органи да полагат грижи за тези лица и да гарантират получаването на социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка.

Разпоредбата на чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС, предвижда, че по отношение на социалното подпомагане условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставена международна закрила, се определят съобразно националното право, но съгласно §2 на разпоредбата възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най- малко минимален гарантиран доход за съответното лице. Предоставянето на семейните помощи за деца следва да се разглежда именно

като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход, както е посочено и в т. 45 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС.

Следователно в случая е налице противоречие на националните норми с нормите на Директива 2011/95/ЕС и Директива 2004/83/ЕО. България като държава членка в тази връзка е обвързана по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат с посочения акт, а именно получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка.

Основателно е и възражението в жалбата, че ограничението, съдържащо се в разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД, не трябва да се прилага и по силата на чл. 27 от Конвенцията за правата на детето на ООН (ратифицирана с решение на Великото народно събрание, в сила от 1991 г.). Това е така, тъй като съгласно чл. 5, ал. 4 от КРБ, международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната, като имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат. Разпоредбата на чл. 3, т. 1 от Конвенцията регламентира, че висшите интереси на детето са първостепенно съображение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните и законодателни органи. Съгласно т. 2 на същия текст държавите- страни по Конвенцията, се задължават да осигурят на детето такава закрила и грижи, каквито са необходими за неговото благосъстояние, като се вземат предвид правата и задълженията на неговите родители, законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за него, и за тази цел те предприемат всички необходими законодателни и административни мерки.

В чл. 27, т. 1 от Конвенцията за правата на детето е предвидено, че държавите- страни по Конвенцията, признават правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие, а в т. 3, че държавите - страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия, в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ, програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището. Безспорно Конвенцията обхваща правото на образование като социално право.

От изложеното следва, че националната правна уредба, която се явява ограничаваща възможността за предоставяне на помощи за деца на чужденци, с предоставена временна закрила, които пребивават и отглеждат децата си на територията на Република България, противоречи на Общностното право и не следва да бъде прилагана. Предвид това отказът за отпускане на желаната помощ по чл. 10а от ЗСПД се явява незаконосъобразен, поради което оспорената заповед следва да се отмени, а преписката да се върне на административния орган за ново произнасяне при съобразяване с дадените указания по прилагане на закона.

При този изход на спора и предвид своевременно направеното искане за присъждане на разноски за адвокатско възнаграждение и като съобрази, че е договорена безплатна правна помощ на основание чл. 38, ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата, следва на адвокат Я. К. да се присъди възнаграждение в размер на 300 евро. За да определи този размер на възнаграждението, под минималния предвиден размер на съответстваща легова равностойност в чл.8, ал.3 от Наредба №1 от 09 юли 2004 г. настоящият съдебен състав съобрази естеството на правния спор, а именно не се характеризира с особена фактическа и правна сложност, производството пред настоящото инстанция е приключило в едно съдебно заседание и без отправяни искания за събиране на доказателства, като представителството на поискалия възнаграждението адвокат по делото се

изразява в изготвяне на жалбата и писмено становище, без явяване в съдебно заседание. Освен това с Решение на Съда на ЕС от 25 януари 2024 г. по дело C-438/22 по преюдициално запитване, отправено от Софийски районен съд, е прието, че член 101, параграф 1 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС следва да се тълкува в смисъл, че ако се установи, че наредба, която определя минималните размери на адвокатските възнаграждения и на която е придаден задължителен характер с национална правна уредба, противоречи на посочените разпоредби, националният съд е длъжен да откаже да я приложи. Следователно, посочените в наредбата размери на адвокатските възнаграждения могат да служат единствено като ориентир при определяне служебно на възнагражденията, но без да са обвързващи за съда.

Мотивиран от горното, Административен съд- София град, Трето отделение, 73 - ти състав
РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на Я. С., ЛНЧ- [ЕГН], гражданка на У., с предоставена временна закрила в Република България, Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/9547 от 06.10.2025 г., издадена от Директора на Дирекция "Социално подпомагане" (ДСП)– К. село.

ВРЪЩА преписката на директора на Дирекция „Социално подпомагане“– К. село за ново разглеждане и произнасяне по заявление- декларация с вх. № ЗСПД/Д-КС/9547/29.09.2025 г., при спазване на указанията по тълкуване на закона, дадени в мотивите на настоящото решение.

ОСЪЖДА Дирекция „Социално подпомагане“– К. село да плати на адв. Я. К. адвокатско възнаграждение в размер на 300 евро.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

СЪДИЯ: